

Fire Safety Engineering valt tussen wal en schip

Ruud van Herpen

“Brandveiligheid komt in geen enkele opleiding voor. Zelfs de overheid heeft haar bezorgdheid hierover uitgesproken”

Nederland behoort tot de top 10 van brandveilige landen ter wereld. Toch is het aantal grote industriële branden fors toegenomen, branden gebouwen vaker tot de grond toe af (total loss) en heeft een bedrijfsbrand een ontregelend effect op de eigen bedrijfscontinuïteit en de hele keten (supply chain). Dat kan beter en vooral slimmer, stelt Ruud van Herpen, fellow Fire Safety Engineering aan de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e).

Wat is uw kritiek op het fire safety onderwijs op Nederlandse hogescholen en universiteiten?

“Het thema brandveiligheid van gebouwen is nauwelijks verankerd in bouwgerelateerde opleidingen aan hogescholen en universiteiten. Onderwerpen als duurzaam en energiezuinig bouwen zijn populair onder studenten, brandveiligheid is dat veel minder. Daar moet verandering in komen, want het is belangrijk dat toekomstige bouwkundige ingenieurs kennis hebben van brandpreventie. Bij de Brandweeracademie (IFV), waar ik ook lesgeef, is de bouwkundige en installatietechnische kant van brandveiligheid een ondergeschoven kindje. Fire Safety Engineering komt dus in geen enkele opleiding voor en valt tussen wal en schip. Zelfs de overheid heeft een paar jaar geleden haar bezorgdheid hierover uitgesproken.”

Op welke manieren wordt momenteel de kennis over brandveiligheid vergroot?

“Om de kennis over brandveiligheid bij Bouwkunde-docenten en -studenten te vergroten, heeft de Saxion Hogeschool in Enschede mij als lector Brandveiligheid in de bouw aangesteld. Hiervoor werkt de hogeschool sinds kort samen met de Brandweeracademie. De TU/e heeft mij in 2013 als fellow (praktijkhoogleraar) Fire Safety Engineering aangesteld. Daarin word ik ondersteund door de stichting Fire Safety Engineering - wetenschappelijk onderzoek en onderwijs (FSE wo2). Deze stichting financiert wetenschappelijk onderzoek van studenten op het gebied van fire safety met hulp van sponsors uit het bedrijfsleven.”

Waarom werkt de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs zo goed?

“Als fellow is het mijn taak om de verbinding te leggen tussen de universiteit en de ingenieurspraktijk. Ik zie met eigen ogen dat de verschillende partijen elkaar kunnen aanvullen en versterken. Wetenschappelijk onderzoek kost geld. Voor de universiteit is het goed dat er partijen zoals Unica zijn, die de brandveiligheid van gebouwen belangrijk vinden en bereid zijn te investeren in kennisontwikkeling. Studenten vinden het leuk om in de keuken te kijken van de koplopers in de fire safety markt. En het bedrijfsleven worstelt met vragen, die we met gericht wetenschappelijk onderzoek kunnen beantwoorden. Daarnaast zijn technische bedrijven altijd op zoek naar goed opgeleide medewerkers.”

>>

“De regels zijn niet altijd even slim. Ze zijn gericht op effectbeheersing en niet op risicobeheersing”

Ruud van Herpen

Ruud van Herpen (1962) is afgestudeerd civiel ingenieur aan de Technische Universiteit Delft (1987). Daarna volgde hij diverse postacademische opleidingen. Ruud is docent in diverse bachelor- en masteropleidingen en cursuscoördinator van de PHBO FSE-FSM (Fire Safety Engineering & Management; SKB i.s.m. IFV Brandweeracademie). Tevens is hij lector Brandveiligheid in gebouwen (Saxion University of applied sciences) en fellow bij Institution of Fire Engineers (IFE).

Wat houdt risico aangestuurde regelgeving in en waarom is dat wenselijk?

“Oplossingen op het gebied van brandveiligheid worden steeds innovatiever. De huidige voorschriften zijn prescriptief van aard en ingevuld met concrete grenswaarden. Dat werkt innovatie-revend. We hebben in Nederland niet goed vastgelegd wat we voldoende veilig vinden. Dat betekent dat we continu met elkaar in discussie moeten over de vraag of een oplossing wel voldoet aan het wettelijke veiligheidsniveau. Ik vind dat niet de voorschriften maar het bovenliggende doel – persoonlijke veiligheid – leidend zou moeten zijn. Het is mogelijk om aan alle voorschriften te voldoen en toch een brandgevaarlijke situatie te creëren. Daarnaast is het niet mogelijk om met concrete voorschriften op veranderende randcondities te anticiperen. Ouderen die zelfstandig wonen lopen bijvoorbeeld een groter risico om gewond te raken bij brand, omdat zij signalen minder goed waarnemen, langzamer vluchten en gevoeliger zijn voor gezondheidsschade. Prescriptieve voorschriften kunnen hierop niet anticiperen. Met het expliciet maken van veiligheidsdoelen en door de bijbehorende acceptabele faalrisico's vast te leggen, kan dat wel. Daarmee geef je bovendien veel meer vrijheid in de manier waarop die doelen gerealiseerd kunnen worden. Dat biedt perspectieven voor innovatieve en installatietechnische oplossingen die in onze bouwregelgeving niet voorkomen.”

Brandbeveiliging moet in uw ogen dus vooral slimmer?

“Dat klopt. Nederland doet het heel goed op het gebied van brandveiligheid, maar daar betalen we dan ook fors voor. Onze regels zijn niet altijd even slim. De voorschriften zijn gericht op effectbeheersing en niet op risicobeheersing. Soms zijn er bouwkundig zware voorzieningen vereist om een gebouw volgens de wet brandveilig te maken, terwijl je hetzelfde resultaat kunt bereiken met slimme installatietechnische of organisatorische oplossingen.”

Wat hebben brandbeveiliging en duurzaamheid met elkaar te maken?

“In de publiekrechtelijke bouwregelgeving draait het om persoonlijke veiligheid en de veiligheid van het buurtperceel. Het voorkomen en beperken van brand vind je hierin maar beperkt terug. Dat betekent dat een gebouw volgens de wet mag instorten of afbranden als iedereen veilig is. Dat is lang niet altijd wenselijk. Een ziekenhuis, bloedbank of productiebedrijf met unieke machines wil in het geval van brand de schade natuurlijk zo beperkt mogelijk houden. En een duurzaam gebouw tot de grond toe laten afbranden is bepaald niet duurzaam. Brandbeveiliging is dus meer dan voldoen aan de letter van de wet. Er komt gelukkig steeds meer aandacht voor duurzame brandveiligheid en property protection. Ook verzekeraars beginnen serieus na te denken over schadebeperking.”

Heeft u een advies voor bedrijven?

“Zet in op doelgerichte brandveiligheid. Dat vraagt om openheid. Bedrijven zijn bang om informatie te delen uit angst voor de concurrentie, maar transparantie is de enige manier om brandbeveiligingsoplossingen geaccepteerd te krijgen. Geslotenheid zorgt juist voor wantrouwen bij vergunningverleners. Scherm jezelf dus niet af, want de nadelen zijn groter dan de voordelen. De markt heeft een gezamenlijk belang dat nu niet van de grond komt. Verder roep ik marktpartijen en verzekeraars op om vooral mee te denken, mee te praten en mee te doen. Als je brandveiligheid serieus neemt, dan zorg je dat je erbij bent. Bewijs dat het thema écht hoog op de agenda staat.”

“Durf het gesprek aan te gaan met de verzekeraar”

In zijn lange carrière in de verzekeringsbranche heeft Marcel alles meegemaakt. Bedrijven die voldoen aan alle wet- en regelgeving op het gebied van brandbeveiliging, maar geconfronteerd worden met aanvullende eisen van de verzekeringsmaatschappij of een hoge verzekeringspremie. Ondernemers die hun bedrijfspand tot de grond toe zien afbranden. – “Life safety staat op één. De brandweer is er niet om je bedrijf te redden.” – En talloze bedrijven die de gevolgen van een brand niet meer te boven komen en binnen enkele jaren failliet gaan.

TOTAL LOSS

Door meer risicobewustzijn en duurzaam bouwen valt veel leed te voorkomen, stelt Marcel. “Steeds meer gebouwen branden volledig af. Het behouden van een bouwwerk en het voorkomen van schade is géén doelstelling van het Bouwbesluit. Ook staat het Bouwbesluit risicovol bouwen toe. Er wordt helaas nog vaak gekozen voor goedkoop en snel (ver)bouwen, waarbij onder andere brandbare materialen worden gebruikt. Dat vergroot de kans op een total loss, bedrijfsstilstand en gevolgschade aan derden. Verzekeraars reageren hierop door extra eisen te stellen. Voldoe je daar niet aan, dan zie je dat terug in je verzekeringspremie en/of de voorwaarden en clausules. Dit alles werkt een claimcultuur in de hand. Dat lijkt mij ongewenst. Het is beter voor alle partijen als wordt geïnvesteerd in brandveiligheid en duurzaam bouwen en daarmee in een langere levenscyclus van een gebouw.”

ONDERHANDELEN

Volgens Marcel zou risk finance management bij elk bedrijf hoog op de agenda moeten staan. “Grote ondernemingen nemen gemiddeld vaker structureel maatregelen om de kans op brand en

Marcel Hanssen

Marcel Hanssen was tot voorkort werkzaam als directeur Property Risk Control & Engineering bij verzekeringsmakelaar Aon. Tegenwoordig adviseert hij bedrijven op het gebied van risicomangement en het vernieuwen van verzekeringscontracten. “Door tijdig en open het gesprek aan te gaan met de risicodragers haal je het maximale rendement uit je verzekering.”

het effect ervan te verkleinen. Hiermee gaan zij onderhandelen met de verzekeraar: what's in it for me? Kleinere bedrijven kunnen op die manier ook een lager brandrisico realiseren en een lagere verzekeringspremie en betere voorwaarden bedingen. Mijn advies is: wees moedig, leg je kaarten op tafel, ga het gesprek aan. Ga vooral ook shoppen, want verzekeraars komen het niet brengen.”

Unica stimuleert onderzoek en kennisontwikkeling

Het vergroten van de kennis over Fire Safety Engineering is een belangrijk speerpunt voor Unica Automatic Sprinkler:

Unica is lid van de adviesraad van het voorgezette lectoraat brandveiligheid van de Saxion Hogeschool in Deventer.

Unica sponsort de stichting FSE wo2. De stichting FSE wo2 is verbonden aan de fellowship Fire Safety Engineering aan de TU/e.

Unica sponsort de Verenigde Brandveiligheid Experts (VBE).